Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Liber sextus Decretalium

Bonifatius <VIII., Papst>

[Basel], 10. Dez. 1477

De in integrum restitutione

urn:nbn:de:bsz:31-321569

Visual Library

ſine vindicta violētie creſcat audacia eos q̄ abſolutionem ſiue reuocatiōz hm̄oi vi vel metu extorſerint excōicatiōis ſentencie decernimus ſubiacere. Gregorius nonus.

De i integ℞ reſtitutōe.

Eccleſia que ad retractandā ſententiam vl' ꝯtractū ꝑ bñficiū reſtitutōis in integruz poſtulat ſe admitti ſi q̄drienniȷ̄ ſpacium poſt ſit lapſum ⁊ negligenter omiſerit non ē ad bñficiū hm̄oi admittenda niſi p̄uaricationis vel fraudis maifeſte ꝓbet̄ ſuper hoc interueniſſe ꝯmentuz aut alia rōnabilis cauſa ſubſit q̄ ſupiorē mouere debeat ad idē beneficium concedendū. Bonifa. viiȷ̄.

Quid in excōmunicatione ꝑ vim vel metuz extorta. videtur ꝙ idez ſcz ꝙ ipō iure nō valeat. qꝛ par ius ligandi ⁊ ſoluendi dñs eſſe voluit. de pe. di. i. verbuz. ad h̄. xi. q. iij. iniuſtū. ſꝫ dic ꝯtra ſm guil. xi. q. iij. q̄tuor. pōt tñ ꝑ exceptionē elidi. vt ibi no. ar. ff. d furtis interdum. §. i.
a ❡ Creſcat. nam ſi negligenter ea que male ⁊c̄. xxxv. q. ix. loci. s. de vi. et honeſ. cler. ut cleri corum. jo. andree
b ❡ Extorſerit. ſi g̊ metū intulit. ſed iudex abſoluē voluit nō habz pena locuz quia verba ⁊c̄. s. de cleri. n̄ re ſi. relatum cuz ſuis ꝯcor. optie facit. ff. d in iuſ vo. l. quāuis. alias tamē punietur iferēs ꝓ qualitate delicti ff. ad. l. acq̄. ita vulneratus
c ❡ Excōmunicationis. no. excōmunicatuz ampli9 excōmunicari. qꝺ dic ut no. iij. q. iiij. engeldrudam. et d iudeis. ita quorundā. ſi aūt nō ipe excōicat9 ſꝫ ali9 metū hunc inferat q̄ non excommunicat9 erat ⁊ tunc non ſumat̄ ꝓdictuz ar. ſꝫ nunq̄d h̄ caſu ipſe excōicat9 interdict9 vel ſuſpenſus incurrit hanc penam. dic ꝙ ſic ſi mandauit vel ei9 nomine factū ratū habuit. s. de elec. ſciant. j. de ſen. ex. cum q̄s. nec dicaz iſtos penā euadē. lꝫ abſolutoꝛ poſtea ratū habeat illud quod ab inicio coact9 fecerat. qꝛ ſtatim ab inicio ligati fuerūt abſolui tñ poterunt ꝑ ſuū ordinarium cum cōditor canonis ſibi non retinuerit abſolutōez. j. de ſen. ex. nup. et dixi s. e. li. de elec. ſciāt. et in hāc penā incidit q̄ ꝑ penā amiſſionis rez ad hoc ꝯpellit ipm̄ excōmunicatorem. vt. s. e. c. abbas
d ❡ Subiacere. quid ſi cōpulit ꝑ vanū metuz de quo timere n̄ debeat. nunq̄d tūc locū habz hec pena. dic ꝙ nō ſm gar. qꝛ talis met9 non inducit reſtōez. nec ꝓprie appellat̄ metus. ff. e. l. metum cum. l. ſequent. h9. et. l. nec timorē. et quis ſit iuſt9 met9 no. s. e. cum dilecti. ille ergo metus qui putatur iuſtus ad reuocandum ea que ꝑ illuz fiunt ille penam ꝯſtōnis inducit.

Eccleſia que. eccīa poſt quadriennium non admittit̄ ad petendū reſtōez ꝯtra ſententiam vel ꝯtractuz. niſi rōnabilis aliq̄ cauſa h̄ ſubeat. olim extrauagebat̄ dec. iſta. et quidā intitulab ine eam alex. aliȷ greg. ix. et ei9 fuit vt hic vides excepto fine qui ſuperaddit9 fuit vt ibi dicaz. emanauit autem ad declarationez eorum que no. in glo. et omnes antiqui et moderni. s. e. c. i.
e ❡ Eccīa. que ſūs alias non gitur iure minoris facti maioris et iure reipu. qꝺ dic vt no. s. e. ti. c. i.
g ❡ Sentenciā. C. ſi adūſus rē iu. l. i. et. s. e. tū ex literis
h ❡ Contractū. C. ſi aduerſ9 vendi. l. i. C. ſi adū. do. l. i. Idē ſi adūſ9 ꝯfeſſionē. j. c. ꝓx. vel aduerſus ꝓbationem omiſſaz. s. e. cū veniſſent. ⁊ c. auditis. an aūt ꝯtra p̄ſcriptionē reſtituat̄ eccīa. dic vt. s. e. auditis i gl. añpenul. vel ꝯtra lapſū tp̄is ex quo leſa ē ⁊ tunc reſtituit̄ infra q̄driennium a tp̄e leſionis. ſꝫ ad idem tp̄s quo leſa fuit. vt in clem̄. e. ti. ab eccleſia. nota tamē ꝙ qñ eccleſia contra cōtractū reſtōez petit maius eſt ſuū ꝑuilegiuz q̄ꝫ minoris in hoc. qꝛ ſi minoꝛ iurat nō ꝯtrauenire non reſtituit̄. C. ſi aduer. ven. aut ſacra pubez. ſi aūt p̄lat9 iurat non repetere vel ꝯtrauenire in ꝯtractu damnoſo eccīe. ſic iurādo deierauit. et eccīa eodez petente vel alio ex iudicis officio reſtituit̄. xxxv. q. ix. qꝺ q̄s de re. ec. non alie. ſi q̄s. de iuriur. ſicut. et. c. intellecto. de inſti. cum veniſſent.
i ❡ Bñficiū. reſtōis. qꝛ ſi ꝑ viā iuris ꝯīs ſec9 vt ſi diceret ſentenciā nullaz ꝯtractuz nullū fuiſſe vl' i cauſ. j. c. ꝓx. et ſcire debes ꝙ ſi p̄ſtetur reſtō quilibz recupat qꝺ ꝑus ſuū erat. ff. de mino. qꝺ ſi minor. §. reſtō. et. l. intra utile. C. de repud. l. vna. et. C. ſi aduerſus vſuc. l. vna.
k ❡ Quadriēnij ſpaciuz. qꝺ dat̄ minori facto maiori. j. qꝺ oportet ꝙ aſſumat ⁊ finiat cauſam. quod dic. vt dꝛ in cle. e. t. ab eccīa. C. d temp. in integ̃. reſti. l. petende. et. l. fi. ff. de minoꝛ. l. pap̄. exuli. niſi per iudicem vel reum ſteterit. vt in dicta. l. petende. in fi. et ſic non poſſent intelligi. s. e. tum ex literis. et. s. de re. ec. non ali. ad noſtram. vt. j. dicam
l ❡ Negligēter. no. delictū p̄lati i omittendo p̄iudicare eccīe. vt no. xvi. q. vi. ſi epm de h̄ dicā. j. de reg̃. iur. delictum
m ❡ Admittēda. reprobata ē gl'ꝯpio ala. guil. na. et gof. qui no. s. e. c. i. et ipe gof. in ſū. hui9 ti. §. ſit ꝯputatio. ⁊. §. qñ autem ꝙ etiā indiſtincte p9 q̄driennium reſtituit̄ eccleſia h̄ ꝓbant per dec. ꝓdictam. s. e. c. i. ibi ſemp debeat illeſa ⁊c̄. et ꝑ c. e. ti. tū ex lr̄is. et. s. de re. ec. nō alie. c. ad nr̄az. approbata eſt aūt opinio vinc. h̄. jo. jnnoc. et hoſti. et ab. qui omnes dixerūt ꝯtra. Ad iura in ꝯtrarium allegata r̄. vt in ipſis iurib9 notatur
n ❡ Preuaricatōis. p̄uaricatur qui corrupt9 in totū ab accuſatione deſiſtit. ff. ad turpil. l. i. ⁊. q. iij. §. notandū. ſꝫ h̄ nō ꝓprie ponit̄ qꝛ de tali n̄ loquit̄. ſꝫ p̄uaricatoꝛ quaſi varicatoꝛ q̄ ex vtraqꝫ parte ꝯſiſtit. q̄nimo ex altera. ſic iſti fingunt exteri9 ſe bene adminiſtrare. et tñ ſpoliāt vel damna inferunt. vel dic preuaricationis quo ad ſn̄iaz. fraudis quo ad contractum
o ❡ Manifeſte. i. euidentis. et ſic eſt nomen et caſus genitiui. vel eſt aduerbium. et exponꝛ manifeſte. i. clare
p ❡ Probet̄. qꝛ q̄ dolū allegat ⁊c̄. ff. d ꝓba. quotiēs. §.
q ❡ Cōmentū. i. deceptōez vel occultum vel qui dolo malicioſū tractatū. ⁊ h̄ caſu lꝫ petēs eccīa reſtōez fuerit in culpa ille ꝯtra quem petitur fuit in dolo. ne beneficiū illud petatur infra quadriennium. et dolus culpe ꝑpōderat. ff. ad. l. acqui. Item ſi obſtetrix in fi. jo. an.
r ❡ Aut alia. poſſibile eſt ꝙ iſta verba fuerint greg̃. tamen in extrauaganti ſua qua vtebamur non erant. vnde credo ꝙ addita fuerint per bonifacium. et eſt ſimile d p̄ben. dilectus filius. g. in fi.
s ❡ Cauſa. vt. s. e. ti. tum ex literis. vel vixit ille prelatus male contrahens tanto tempore. vnde tunc non curꝛit preſcriptio. xvi. q. iij. ſi ſacerdotes. vt tenet jnnocen. in dicto. c. tum ex litteris. vel multas nouas mutationes prelatoruz habuit eccleſia vl' eminentiſſimum fuerit dampnum ipſius.

Si aduerſus ɔfeſſio-
nē in iudicio a ſe fa-
ctã leſa eccleſia bñficiuꝫ
reſtõis i integꝝ infra q̃/
drienniũ ab ipſius ɔfeſſio
nis tempore ɔputandum
petere negligent̃ omit-
tat nõ eſt ñ aliq̃d rõnabi
le appeat qđ aliud ſuaſe-
rit faciendũ ad h̃ peten-
dum vlteri9 admittẽda
¶ Vbi ꝟo p viã ɔmunē
reuocatõis erroris quē
i facto ꝑtēdit vult aduſ9
ſuã ɔfeſſionē ecc̃ia ſe iuua
re h̃ qñcũqꝫ ſp poterit ꝺo
nec negociuꝫ ſit finitum

Bon. viij. **De arbitris.**

Si ex tribus arbi
tris te duo in de
cem et tercius in
q̃nqꝫ ɔdēnēt dꝫ ſnia p̃ua/

Si aduñſis ɔfeſſionez. eccleſia ɔtra ɔfeſſionem q̃ leſa fuit admittit̃ .ꝭ. quadriēniũ p bñficiũ reſtõnis in integꝝ poſtea non niſi per viaꝫ iuris ɔñis. Declat̃ qđ no. jnno. ⁊ hoſt. ⁊ moderni. s. e. ti. auditis ɔreſtõ. ff. ꝺ cõ b ¶ Confeſſionē. ꝯ ɔt̃ ɔfeſſionē dat̃/ feſ. c̃tũ. ꝭ. pe. ſed ɔtra aut ɔfeſſa ē veritatē ɔtra quam non dat̃ reſtõ aut
falſitatem. ⁊ h̃ pro
bato non nocet ɔfeſ
ſio vt .ꝭ. ſequit̃ non
eſt ꝯ recurrendum
ad extraordinariũ.
ex q̃ ordinarium cõ-
petit. ff. de minoꝛ. i
cauſe. ij. Sol. dixit
hoſti. q̃ poſſit eẽ q̃
falſitas confeſſa ꝓ-
bari non poſſet. vñ
expedit reſtõnē da
ri. vel dic q̃ fuit cõ
feſſa non per errorē
vel non pt̃ erroꝛ ꝓ
bari ꝫ leſio vel fuit
ɔfeſſa tempore q̃ ñ
ꝺbuit. vl' lata ē ſnia
tamen adhuc eſt .ꝭ.
quadriennium a die
cõfeſſionis vt .ꝭ. di-
cam. ideꝫ ſi ɔt̃ ſniaꝫ
vel ɔtractum vl' ali
am leſionem. vt dixi
s. c. prox.
c ¶ In iudicio. iõ di/
cit. qꝛ ex̃ iudiciũ cõ
feſſio facta non no-
cet. qđ dic vt. s. de
ɔfeſſ. c. vlt.
d ¶ A ſe. vel a ꝓcu
ratore. s. ꝺ re iudi.
ſuborta. de cõfeſ. c.
vl. vel ab aduocato
parte abſente. s. de
ap. cum cauſam. de cen. olim. ɔleſione nõ datur reſtõ
e ¶ Leſa. enormiter. qꝛ ꝓ leui- vt. s. ꝺ re. ec. nõ alie. c.
penul. ff. de in inte. reſt. l. ſcio illud. ff. ꝺ mioꝛ. ſi ex cã. i.
f ¶ In integꝝ. quid opet̃. dixi. s. c. ꝓx. / ſẽñ. in fi.
g ¶ Computandũ. in h̃ differt minoꝛ a maiore. qꝛ etiam
poſt ſentenciaꝫ .ꝭ. quadrienniũ reſtituit̃ mior contra cõ-
feſſionem. maior non. niſi añ ſniam et oſtenſo de erroꝛe.
h ¶ Negligēter. ſec9 ſi p̃uaricatõe vel aduerſarij frau-
i ¶ Racionabile. vt dixi. s. c. ꝓx. / de. vt. s. c. ꝓxi.
k ¶ Aliud. ſcꝫ ɔtrarium ɔff. de iur̃. et fact. ig. l. error.
l ¶ In fc̃o. q̃ nemi nocet- dũmoꝺo ꝓbetur negocio nõ
dum finito. s. de ɔfeſ. c. vl. et h̃ error aũt iuris non excu
ſat. ff. de iur̃. ⁊ fact. ig. l. ij. ⁊. l. cũ q̃s. ⁊ de h̃ .ꝭ. de re iu.
m ¶ Iurare. pt̃ ꝯ aliq̃s ɔt̃ fcm ſuũ venire. / ignorantia
h̃ ē rõne erroris. qꝛ nil tã ɔtrariũ ɔſenſui q̃ erroꝛ. ff. de
iudic. om. iudi. l. ſi p erroꝛeꝫ. ſic ⁊ i mr̃imonio. s. ꝺ ɔiu.
ſeruo. c. vl. ɔrit. et ſic vna via admittit̃ ad id a q̃ alia
n ¶ Poteſ- ꝓhibet̃. qꝛ p formã iuris ɔñis admittitur
ad id a q̃ ꝓhibet̃ p reſtõis bñficiuꝫ. ſic interdum econ/
tra p formã iuris ɔñis repellit̃. ⁊ p bñficium reſtõnis
admittit̃. s. e. ti. corã. vbi de h̃. ad h̃ ɔt̃ .ꝭ. ꝺ re. iur̃. cũ q̃d
cũ ſuis ɔcoꝛ. ꝫ ſolue vt ibi dixi /ſentencia vl' trãſactio-
o ¶ Finitũ. q̃cunqꝫ modo. puta- ne. quod dic vt dicam
.ꝭ. de lit̃. ɔt̃. c. exceptionis. et huic dec̃. concoꝛ .ꝭ. ꝺ ap. cõ
certacioni. Johannes andree.

lere duoꝝ. licet cum vn9
in. xv. ali9 in. x. terci9 ve-
ro in q̃nqꝫ ꝓnunciauit il-
lius q̃ dixit de ſumma mi
nori cum in illa omnes cõ
cordes exiſtãt ſentencia
efficax cenſeatur ¶ Idem
Ut queſtiõib9 q̃ ple
rũqꝫ ꝑpt̃ arbitrorũ
volũtariã ſeu malicioſaꝫ
abſenciã remanēt indeci
ſe finis celerius imponat̃
ſtatuimus vt ſi a partib9
arbitris tribus electis eo
rum aliq̃s ab aliis legiti-
me req̃ſit9 ad examinan-
dũ vl' diffiniendũ vna cũ
eis negociũ ſup q̃ in ipos
extitit ɔpromiſſuꝫ non cu
rauerit ceſſante ipediēm
to legitimo cõueire duo
pñtes penes quoſ licꝫ lex

Si ex trib9. ſi ex trib9 arbitris duo ɔcordant i ſũ
ma tenet illoꝝ ſnia. ſi oẽs diſcordãt. tenet ſnia ꝺ
ſumma minori. ɔrũt in. x. et quidaꝫ dicebant
q ¶ Duoꝝ. ſ. qui ɔdēna/ ɔtrarium. ar. eius qđ ſtatim
ſequit̃. et hoc tenebat guil. in ſpe. e. ti. ꝭ. vl. in p̃n. cui9
hic reprobat̃ opinio. qꝛ illud veꝝ cũ oẽs dicunt de di-
ſpari ſũma. ⁊ ſic re/
probat̃ quod no. ac
cur. ff. e. ti. l. diē. ꝭ.
ſi pleſ. et approbat̃
opinio placentini q̃
placuit guill'. quã-
ꝺo duo ꝓteſtant̃ q̃
ñ ɔſenciũt i minori
ſũma. et qđ dꝛ h̃ de
tercio q̃ ɔdemnat i
minori ſũma. dicas
idē ⁊ multo forcius
ſi ɔdēnaret i maiori
qꝛ tũc minoꝛ ē dubi
tatio vt. s. dixi Idē
ſi abſolueret vel ni
hil ꝓnunciaret ut .ꝭ.
c. ꝓx. ⁊ p h̃ dicem9
ideꝫ in termino ſolu
tionis faciēde. vt ſi
duo aſſignant tres
mēſes. ali9 vnum tꝫ
dilatio duoꝝ. ſi om
nes diſcordãt tenet
r ¶ Licet cũ / minoꝛ
vn9 h̃ ſumit̃. ff. e. t.
l. diem. ꝭ. ſi plures.

s ¶ Minori. ſ. de. v. et ē ratio q̃ ſequit̃. plus enim ſp i ſe
ɔtinet. qđ ē min9 ad h̃. xxiij. q. i. ſi q̃s dederit. ⁊ .ꝭ. ꝺ re.
iur̃. plus ſemꝑ. vbi de hoc. ⁊. ff. de reg. iuris i eo q̃ pl9
⁊ in obſcuris minimũ ſequimur .ꝭ. de reg. iur̃. in obſcuris
qđ dic vt ibi. quid ſi ille q̃ condemnat in. xv. ꝓteſtat̃ q̃
ita ɔdemnat. i. xv. q̃ ñ ɔſentit in minorē ſummã. lꝫ q̃dam
ɔtrariũ dicant. ſatis creꝺo adhuc tenere ſñiaꝫ in. v. cum
illa ꝓteſtacio impoſſibilis videatur. et videatur ſibi cõ
trarius. ꝺe ɔſti. cum. M. /arbitris vn9 nolit examinã
t ¶ Ut qõnib9. ſi ex trib9- ꝺo vel diffiniendo negocõ
interesse duo ꝓcedere poterunt. ac ſi ille pñs eſſet
circa iudices aũt antiq̃ iura ꝺuenẽ ɔeos elegerat quã
u ¶ Malitioſaꝫ. vt ꝺuirent. ſ. pti q̃- videbãt ſuccũbere
x ¶ Imponat̃. ad qđ ꝓuidere dꝫ iudex. s. de ꝺo. ⁊ ɔtu. ſi-
nē. ff. ſi cer. pe. l. q̃dã. ⁊ no. q̃ h̃ ꝺſiderat̃ acceleratõ qđ
dic vt dixi. s. de elec. c. vl. /ibi clã vos vel alt̃ vrm vel
y ¶ Electis. ſimplr̃. qꝛ ſi cẽts- q̃ ſi nõ oñs. ñ ꝓcedẽt dec.
dubitacio ſit̃ nec i iudicib9 ſic dicã i fi. ɔrit deſtinatuꝫ
z ¶ Legitie. p l̃ras ſuas vel nũciũ l̃ratoſ- ꝑ p iuratũ nun
ciũ. qđ dic vt. s. ꝺ of. del. prudēciã /ſtat ñ ferre ſñiaꝫ
a ¶ diffiniendũ. cũ. ſ. ɔcluſũ ē q̃ ñ re- s. ꝺ ſi. iſtru. cum
b ¶ Impedimẽto. ꝯ tũc ſtabim9 legi. cũ hꝫ ipe / dilect9
dimiũ l̃timũ qđ reſcribē dꝫ collegis vt i p̃dc̃a dec̃. pru-
dētiã. ꝺ delegato dicimus. vel pars id corã eis ꝓbare dꝫ
c ¶ Duos. decernim9 totalē poteſtateꝫ ⁊c̃. qđ ſequitur